

D'ou venons-nous? / Qui sommes-nous? / Ou allons-nous?

dr. Tomaž Zupančič

Ah, ja, problem je biti najstnik. Sto in en problem se ti ruši na glavo, tisoč in eno vprašanje te muči, milijoni so, ki te ne razumejo in le eden ali dva, ki te, pa še ta dva najverjetneje ne, človek mora imeti posebne vrste srečo, pravi prijatelji pač ne rastejo na drevesih. Obenem pa je biti najstnik nekaj najlepšega, kar se človeku lahko pripeti. Milijon razlogov je za to, seveda, eden med njimi je burno, silovito bogato čustvovanje, pa simpatično in izredno intenzivno iskanje svojega prostora v svetu, načelna in stroga opozicija do sveta odraslih ter kritičnost do ustaljenih miselnih pota, ki jih ubira večina. Najstništvo – če smo do njega odprti – v bistvu ni prepiranje okrog kriterija, kaj je to pospravljena soba, ampak nastavljanje ogledala vsemu in povsod. In neskončno spraševanje: kdo sploh sem?

Kdo smo? Od kod prihajamo? Kam gremo? se je spraševal Paul Gauguin in tako se in se bo z njim v nedogled spraševala tudi umetnost. Tudi zaradi tega sodita skupaj najstnik in umetnost. Najstnik in izraznost. Najstnik in odprtost. Najstnik in osnovna esencialna vprašanja življenja. Kdo sem? Kaj lahko spoznam? Kaj želim? Kaj je dobro? in seveda: kaj je lepo? Kaj je lepota? Kako se mi kaže? Kaj jo določa? Sem jaz morda lep? Se zdim tak drugim?

O lepoti se da razmišljati na tisoče načinov. Precej jih poznamo, nekaterih se poslužujemo, mnoge smo žal že pozabili. Recimo tiste, ki nam niso dali spati, ko smo odraščali, ko nas je življenje suvalo sem ter tja. To so bile krasne misli in zato je krasna tudi razstava *BEaUtiful*. In zanimiva. Ker nas vrača v čase mladosti. Ker nam razgalja svet, ki je minil, oziroma svet, ki živi na vzporednem tiru nekje ob nas in v katerega po navadi nimamo vstopa.

Če je umetnost skrivni vhod v nove svetove, potem je razstava *BEaUtiful* umetniška razstava. Njena vrednost je v tem, da nam skozi sodobne umetniške forme razgalja svet DrugEGA. Z izbrano tematiko je projekt *BEaUtiful* segel v srčiko zanimanja mladostnika, kar je pogoj dobre notranje motiviranosti za delo in v čemer se odraža eno temeljnih načel sodobne likovne pedagogike. Z naborom sodobnih izraznih prijemov pa je delo znotraj projekta *BEaUtiful* omogočilo najstnikom, da spregovorijo na nivoju, kjer se začne razgaljati neubesedljivo, kar je imanentno umetnosti.

Razstavo *BEaUtiful* se da brati na več načinov. Najprej neposredno, skozi skrbno izbrane predmete, oziroma prizmo ready-made objektov. Ogledala je moč gledati le kot ogledala, v katerih se zjutraj kritično ogleduje najstnik, tehtnice kot tehtnice, ki kažejo, kar pač kažejo, anketne lističe le kot vprašanja, ki jih zanima *Are you beautiful?* Sramežljivo skrivanje obraza pred radovednimi pogledi na risbi je moč razumeti dobesedno, podobno kot risarsko mojstrske portrete, narisane s tako banalnim risalom kot je kemični svinčnik. A vendar. Dela na razstavi *BEaUtiful* je moč uživati skozi prizmo igrivih besednih igric, kot najstniško poigravanje s predmeti, pomeni, izrazi, mislimi.

Razstavo *BEaUtiful* pa se da brati tudi drugače. V njej se da videti kritiko lepotnih idealov sodobne potrošniške družbe in vero v boljši jutri, saj, če so jo spregledali že devetošolci, potem ji kaj dosti upanja ne ostaja. Kritika diktata kanonske, unificirane lepote tako zre z razstave skozi oči subtilno preoblikovanih fotografskih portretih, kjer so obrazi le novodobni kloni, oziroma posledica rezov lepotnega kirurga. Grozljivo ali realno? Ali bolje: grozljivo *in* realno?

Dela na razstavi se da dalje brati kot namenoma nejasna, dvoumna sporočila, ki odgovorov ne ponujajo. Je poziranje v pozici *Ver Sacrum* kritika ali hrepenenje? Gre za postmoderne citate ali enostavno prevzemanje identitetnega položaja? Oziroma: ali je odločanje za to ali ono stran najstniku sploh imanentno? Ali pa je s tem obremenjen le gledalec? Ali je razstavljanje prevodov besede LEPO le poigravanje z idejo ali morda metafora za kaj več? Kaj v sebi skriva navadna fotografska veduta, kaj odvržen bananin olupek ali osladen vrtni palček?

Ob ogledu razstave *BEaUtiful* se poraja nešteto vprašanj in ponuja morda tudi kakšen odgovor, a v tem ni problem, ampak rešitev. Umetnost namreč ne išče odgovorov, njena lepota je v tem, da ustvarja in zastavlja vedno nova in nova vprašanja.

Potrebno je omeniti še to: sinergija je tisto, kar šteje. Sinergija med poznavanjem mladostnika, njegovega razvoja in ciljev likovno pedagoškega dela na eni ter poznavanje narave sodobnega likovnega izraza na drugi strani. Ustvarjanje potrebne sinergije med različnimi dejavniki pedagoškega delovanja, med šolami in galerijami, med pristopi različnih mentorjev je tisto, kar stroko dviga na višji nivo. Šole znajo biti omejene s togimi učnimi načrti, galerije s svojim zaklepanjem v slonokoščene stolpe visoke umetnosti. S projektom *BEaUtiful* sta se na najboljši možni način povezali obe omenjeni inštituciji, za kar gre posebna zahvala mentorici Sabini Golež z Osnovne šole bratov Polančičev in Brigiti Strnad z Umetnostne galerije Maribor.